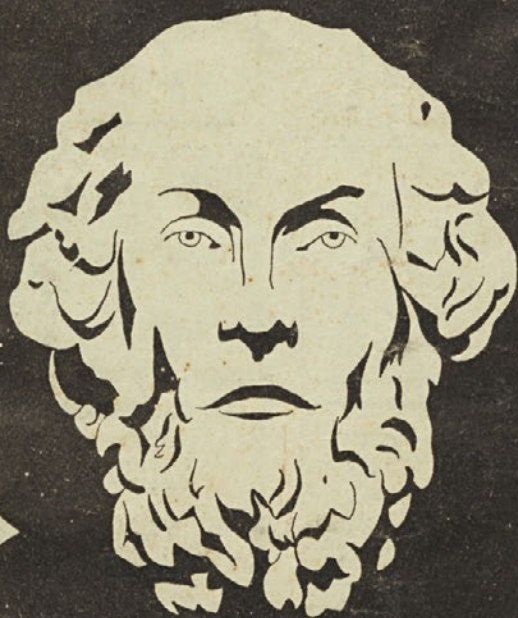

NUNC
AUTEM
MANENT
FIDES,
SPE,
CHARITAS:

TRIA
HAEC,
MAIOR
AUTEM
HORUM
EST
CHARITAS.
1 COR XIII, 13

ZBORNIK

GLASILO SLOV. IN HRVAT. DUHOVNIKOVA V ITALIJI

2.88
3.15
4.50
2.88
4.32
15.00
28.73

Ali si storil vse, da nabereš čim več udov za **GORIŠKO MOHORJEVO DRUŽBO?**

Kako boš v prihodnje več storil?

RESTAVRACIJA
PRI TREH KRONAH

v Gorici, Gosposka ulica.

Točna postrežba.

LUDVIK ZOTTER

Brivski in damski salon

TRAVNIK 17

Dr. L. MERMOLJA

zobozdravnik-specijalist
za ustne in zobne bolezni

Gorica, Travnik 5-II — Od 9-12 in 3-5

Anton Breščak

Gorica — Gosposka ulica šte. 14

Največja zaloga pohištva v deželi.

Lastna delavnica. Točna potrežba.

Andrej Fiegel

Restavracija in gostilna
s prenočiščem.

TRAVNIK

TRAVNIK

Anton Koren nasl. - Gorica

najstarejša goriška tvrdka specializirana s
češkimi porcelanom - šipami - emajlom in
stekleno posodo.

JOSIPINA PODGORNİK

RESTAVRACIJA (CENTRAL)

v GORICI, CORSO VERDI 32

Se priporoča p. t. rojakom. — — —

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA
Podružnica v Gorici, Corso Verdi - Trgovski dom

Brzojavni naslov: Ljubljanska banka.

Uradne ure od 8.15 do 12 in od 3 do 5

Vrši vse bančne posle najkulantneje in najbolj točno!

Delniška glavica
25 milijonov din.

Reserva 15 milio-
nov dinarjev.

JOSIP CULOT

Gorica - Raštelj 2

Velika zaloga igrač, cerkvenih predmetov,
galanterije ter športnih predmetov.

Andrej Golja, Gorica

Travnik 22

trgovina hišnih kuhinjskih
potrebščin.

494
70
463

Ascetično zrno.

I. C.:

Svečenici naknaditelji.

Evo pravila!

Sodalitium

Sacerdotum Reparatorum

sub patrocinio Sancti Joannis Mariae Vianney
in dioecesi Parentino = Polensi.

Finis.

Mundus hodiernus tam longe a spiritu Christi recessit, ut modo paganorum vitam agat. Haec aura pestilens etiam sacerdotem Christi circumdat eique illecebrarum laqueos intendit. Est nempe vita ejus interior in periculo ut langueat et decidat. Imo dari potest casus ut aliquis sacra et profana miscere, Christum cum Belial conciliare perperam conetur. Ex hisce conatis inanibus quam dolentes lapsus, quam lacrimabiles defectiones evenerunt! Inde sacerdos fidelis flere debet, quia opprobrium etiam in eum cadit, et sibimetipsi cavere.

Itaque contra hunc spiritum erroris et tenebrarum opponendus est spiritus veritatis et lucis. Hic autem invenitur hauriturque in meditatione, quae pluries in magno neglectu est. Proinde finis Sodalitii est reparare et expiare infidelitatis Confratrum et defectus proprios resarcire, ut Ecclesiae minister a laqueis inimicorum incurrendis servetur.

Conditiones.

Sodales possunt esse ii solum, qui iam sunt adoratores. Debent:

1. dare proprium nomen in catalogum Moderatoris dioecesanii referendum et, accepta pagella, emittere actum consecrationis;

2. peragere quotidie mane meditationem per tertiam vel saltem quartam partem horae. Si impediti, compensare post meridiem vel etiam in itinere. Puncta praeparanda sunt vespere pridie. Materia autem meditationis desumatur e vita Christi, Sanctorum, novissimis, liturgia, proprio statu. Magni aestimetur rerum coelestium commentatio, quia nunquam fuit tam necessaria sicut hodie;

3. quotidie post missam offerre Sacratissimo

Cordi Jesu omnes labores et dolores illius diei in expiationem peccatorum suorum atque Confratrum;

4. Quotannis die 29. iunii, festo gloriosi martyrii primi Sacerdotis Magni, Vicarii Jesu Christi, et 25. decembris, festo summae humiliationis Sacerdotis Aeterni, mittere actum consecrationis, subscriptum, Moderatori dioecesano.

Actus consecrationis.

Ego N., Sacerdos Reparator, per intercessionem Sancti Joannis Mariae, oro Dominum meum Jesum Christum Crucifixum, ut remittat peccata mea atque misereatur Confratrum meorum periclitantium. Ardenter desidero et intendo reparare omnia delicta nostra. Et ideo firmiter propono me aufugiturum esse noctem infidelitatis et ambulaturum in lumine ignito meditationis matutinae. O Domine adiuva me, quia ego sum servus tuus et filius ancillae tuae. Amen.

Commendationes.

1. Recitare saepius infrascriptam orationem in honorem Sancti Joannis Mariae Vianney.

2. Renovare prima feria sexta cuiusque mensis actum consecrationis ante altare Sanctissimi.

Directio.

Sodalitio praest Moderator dioecesanus nominatus ab Ordinario ad triennium.

Officium directionis.

Moderator dioecesanus accipit a sodalibus actus consecrationis, quos in adoratione unius horae coram Sanctissimo Deo offert. Ipsius est dirigere et ducere sodales, et si oportet, eos adhortando et confirmando ad zelum accendere.

Indulgentiae.

E Brevi Benedicti Pp. XIV. dd. 16. dec. 1746 indulg. plen. concessa est, applicabilis defunctis, sub consuetis conditionibus lucranda iis qui per mensem ad dimidium vel saltem quadrantem horae orationi mentali vacaverint.

Oratio.

in honorem Sancti Joannis Mariae Vianney.
Antiph. Suscitabo mihi sacerdotem fidelem, qui iuxta cor meum et animam faciet, et aedificabo ei domum fidelem.

V. Amavit eum Dominus et ornavit eum,

R. Stulam gloriae induit eum.

Oremus.

Omnipotens et misericors Deus, qui beatum Joannem Mariam pastorali studio et iugi orationis ac poenitentiae ardore mirabilem effecisti: da quaesumus, ut eius exemplo et intercessione, animas fratrum lucrari Christo, et cum eis aeternam gloriam consequi valeamus. Per eumdem Dominum...

Haec statuta recognovimus et probavimus.

(L. S.) Parentii, die 3. martii 1925.

† Tryphon, Episcopus.

Dr. Jakob Ukmar:

Historia docet.

(Razmišljanja iz cerkv. zgodovine.)

Dalje.

Cerkev sredi herezij.

Usoda herezij in razkolov je zelo poučna in nam priča, da omnis plantatio, quam non plantavit Pater meus coelestis, eradicabitur (Mt 15, 13). Kar se odcepi od mističnega Kristusovega telesa, ki ima vidno glavo v Rimu, nima obstanka, samo zase ne more ostati ne v prvotni celoti ne v doslednosti nauka; ali sploh preneha, ali se še dalje razcepi, ali postane samo privesek političnih mogotcev, se nacionalizira in odreveni.

Apolinaristi so izginili že v 5. stoletju, nekaj se jih je vrnilo v katoliško Cerkev, nekaj jih je pa utonilo v monofizitizmu. Tudi Donatovi pristaši in adopcianisti so trajali le malo časa. Monoteleti so se držali v malem številu v Siriji in na Cipru tja do 15. stoletja, ko so se združili s katoliško Cerkvijo.

Posebna in zaslužna kazen božja, ki navadno zadeva krivoverstva in razkole, je nadaljna cepitev brez konca in kraja. Per quae peccat quis, per haec et torquetur (Sap 11, 17). Že gnostični mozaik je dovolj pisan: kolikor mojstrov, toliko šol in eoni kar rastejo pred našimi očmi kot gobe po dežju. Zgodovina arijanizma po zgodnji Arijevi smrti je zgodovina vednega cepljenja. Tu imaš različne anomejce in zmerne semiarijance, in sicer v raznih variantah: eni pravijo,

da Sin ni Očetu niti sličen, drugi, da mu je sličnobiten ali sličen po bitnosti, tretji, da je sličen, četrti, da je sličen povsem, peti, da je sličen v smislu pisem. Sklicuje se koncil proti koncilu, postavlja formula proti formuli. Človek ima neprijeten spomin na tiste dni, ko si je moral vse tiste sirmijske formule v glavo vtepati. Monofiziti so se razkrojili v mnogoštevilne, vedno bolj nespametne sekte. Nekaj so nam jih stari zgodovinarji ohranili: theopashitae, phthartolatrae, apthartoloketae, ktistolatrae, akvistetae, agnoetae, tritheitae i. dr. S pomočjo dobrega grškega slovarja najdeš, kaj vse te kolobocije pomenijo. Husiti niso vsi enega kova, eni so kalikstini, drugi taboriti; pa tudi taboriti niso vsi v enem taboru, eni so strogi taboriti, drugi pa pupilli, potem pa še horebiti in češki bratje. Kar je pa tako zvana reformacija producirala sekt, je že od sile. Poleg Luthra sta stala kmalu dva druga reformatorja; nemožno je bilo združiti vse na augsburško veroizpoved, moralo je kmalu priti tudi do helvetske; na Angleskem je pa šla reformacija itak svojo pot. Pa to še ni zadostovalo, oglašali so se, deloma že za časa Luthra, deloma pozneje, vedno novi apostoli in ustvarjali nove sekte. Tako so nastali anabaptisti, menoniti, arminiani, sociniani, kvekerji, metodisti i. dr. Pa tudi ti so se še dalje cepili in se cepijo v različne podsekte ali denominacije, kojih, posebno metodističnih, je na primer v severnoameriških Združenih državah na tucat.

Pa še nekaj nas uči vprav zgodovina reformacije, da namreč ni možno ostati v herezijah na pol pota; načelo hairesis, t. j. prostega izbora, sili in tira dalje v vedno bolj drzno rušenje prvotnega nauka. Dasi se nam zdi Luther na prvi pogled precej pogumen, vendar je v marsičem še nekam bolj boječ, konservativen, sentimental in zato nedosleden. Zwingli in Kalvin sta dala novi veri bolj panteistično s racionalističen kolorit: Kristus je vzor človeka, predestinacija je absolutna, zakramenti so simboli vere, tudi Evharistija je le spomin na Zve-

ličarja, oziroma po Kalvinu njegova moč, na mesto hierarhije naj stopi demokratični režim. Sociniani so še bolj radikalni racionalisti, ki taje tudi sv. Trojico in so jim zakramenti samo še ceremonije.

V dobi splošne prosvete, malo pred francosko revolucijo in v naslednjih desetletjih, se pa oglašajo v protestantizmu smer, ki mora oropati krščanstvo vsega nadnaravnega. To smer lahko imenujemo kot »jesusfreundlich und christusfeindlich«¹⁾, ker hoče pripomoči človeku Jezusu zopet do njegovih pravic napram božanskemu Kristusu. ki da mu ga je poznejše krščanstvo natvezilo proti njegovemu namenu. Umevno, da so se v dobi, ko so proklamirali splošna človeška prava, zanimali tudi za človeška prava Jezusova in da so se v dobi revolucije zanimali tudi za reformatorja in revolucionarja iz Nazareta, ki se mu je sicer politični puč ponesrečil, a so njegove ideje znali njegovi pristaši spretno zasakati na religiozno polje. To heroskratovo delo je počel hamburški prof. Reimarus, ki je njegove »Fragmente« izdal Lessing; v tej smeri se je nadaljevala kritika čudežev, namišljenih evangeljskih protislovij ter študij o Jezusovem bivanju in osebnosti tako radikalno, da je velikemu protestantskemu bogoslovcu Schleiermacherju verstvo samo še »Anschauen des Universums, Sinn und Geschmack fürs Unendliche«.²⁾ In biblija, ta sveta knjiga, katero so evangeljski kristjani še v 18. stoletju zagovarjali napram katoličanom kot inspirirano ne le v posameznih besedah, ampak tudi v pikah in vejicah, je danes merodajnim bibliicistom v protestantskem taboru zgolj človeški literaren proizvod, sicer zelo duhovit, vendar pa še zelo potreben kritičnega obdelovanja, da se izlušči iz njega vse legendarno in se popravijo vsi pogrški proti zgodovini in naravoslovnim vedam. Na prste lahko sešteješ v pro-

testantskem taboru pozitivne teologe, ki bi videli v krščanstvu sploh še kaj nadnaravnega. Kako bi se neki počutil Luther s svojim katekizmom med temi modernimi dogmatiki! In vendar so vsi njegovi, in sicer čim bolj oddaljeni od njega, tem bolj njegovi, ker se bolj dosledno drže njegovega načela: *haeresis, freie Forschung*.

Katoliška Cerkev, ki dobiva neprenehoma svežo moč od nevidnega poglavarja Kristusa in ki jo edino vodi sv. Duh, ima prav odtod zadosten razlog za svoj obstanek, ne da bi potrebovala pomoči od svetnih sil. Značilno za herezije in razkole je, da se morajo nekam nasloniti, sicer jim prav kmalu zmanjkajo tla pod nogami. Morajo se postaviti pod kuratelo kakega kneza, morajo se podržaviti, nacionalizirati in še pri vsem tem jih čaka ali razsulo, ali pa neka odrevenelost. Arijanci niso trajali dolgo, vendar še toliko bi ne bili, če bi ne bil sprejel Arijeve dedščine cesar Konstancij sam, ki ni nehaval mešetariti z arijanci proti katolikom do svoje smrti; potem se je vsa nevihta koj poglela. Monofizitizem je nastopil koj v začetku z mohamedansko nasilnostjo. Na razbojniški sinodi v Efezu so padale kar pesti in palice po katoliških škofih, aleksandrijski škof Dioskur se je izkazal kot prvovrsten pretepač, on in njegovi pristaši so ubili carigrskega pravovernega škofa Flaviana. Pa kaj, ali se niso bali tepsti in pobijati nedolžnih ljudi? Česa bi se bili bali ti pobijalci, saj so bili zavarovani na zgoraj, cesar Teodozij II., ki so ga hereziarhi pridobili zase, je inspiriral in odobril to pobalinstvo. Nihil sub sole novum (Eccl 1, 10) bi dejal še enkrat Salomon. Prav tako so monofiziti (Akacij) malo pozneje zvelikli na svojo stran cesarja Zenona, da je izdal dogmatični dekret, ki je bil sicer nekako proti nestorijancem in monofizitom, čigar glavna ost je pa le bila obrnjena proti kalcedonskemu cerkvenemu zboru. Enako so izrabljali monoteleti cesarja Heraklija in Konstancia II., ki sta s prepovedjo nadaljne disputacije branila herezijo in katoliškemu škofu mašila usta. Prvi mahljaji proti papeževemu pri-

¹⁾ Tako Dr. Ign. Rohr, *der Vernichtungskampf gegen das biblische Christusbild*. Münster in Westphalen 1912, 1 (Bibl. Zeitfr. 1. Folge, Heft 3).

²⁾ Cfr. Rohr l. c. 39.

matu za časa fraticelov in konciliarista Marsilija Padovanskega so se vršili pod zaščito Ludovika IV. Bavarskega. Luther pa je kmalu izprevidel, da je izgubljen on in njegova stvar brez nemških knezov, zato mu ni kazalo drugače, nego izročiti vajeti v njih roke. Anglikanizem je bil že iz prvega početka notranja državna zadeva, vzhodne razkolne cerkve si pa sploh ne moremo misliti drugače kot nacionalne, razcepljene po državah, njih poglavarje pa take po milosti dotičnih svetnih mogotcev. Odtod njih onemoglost in okostenelost.

Mora priti do herezij, da se izkažejo zanesljivi (1 Cor 11, 19). Če se v 20. stoletju ozremo nazaj na razburkano zgodovino katoliške Cerkve, moramo priznati, da se je v bojih s herezijami izkazala zanesljiva.

Previdnost božja je navadno vse urenila tako, da je ob času krivoverske nevarnosti vstal na katoliški strani primeren mož, živ izraz ortodoksije napram dotični zmoti. Večkrat se je ves furor haereticus zaganjal v dotičnega prvobojevnika, v katerem je bil koncentriran katoliški odpor. Prizor Goliat in David se često ponavlja: Gnostiki in Irenej, afriški separatisti in Ciprijan, arijanci in Atanzij, pelagijanci in Avguštin, nestorijanci in Ciril Aleksandrijski, monofiziti in Leon I., monoteleti in Martin I. s Sofronijem in Maksimom, ikonoklasti in Janez Damaščan, novotarji 16. stoletja in Ignacij Lojolski s svojim redom, modernizem in Pij X. To so slavni mučeniki in spoznavalci za sveto stvar.

Cerkev se je v boju s herezijami na splošno držala pravila: occidite errores, parcite errantibus! Seveda je bil véasi, da se verniki obvarjejo večjega zla, potreben energičen nastop proti kateremu hereziarhu. Morda bi bil še hitrejši in odlčnejši nastop rešil katerega izmed zabredlih. Pavlu se je zelo mudilo napraviti v Korintu red: Ego quidem absens corpore, praesens autem spiritu, iam iudicavi ut praesens eum, qui sic operatus est... tradere huiusmodi satanae in interitum carnis, ut spiritus salvus sit (1

Cor 5, 3—5). Več kot 20 let je Focij vodil Rim za nos in Luther je dosegel koj v začetku veliko moralno zmago, ko se pozvan v Rim ni pokoril, temveč je zahteval in dosegel, da pride papežev legat kardinal Kajetan v Augsburg na disputacijo, in ko je potem pod protekcijo Friderika Saksonskega apeliral ad papam melius informandum. To se pravi cerkveni oblasti osle kazati. Kljub temu so sledile deputacije in disputacije. Res velika čast za odpadlega redovnika. Nekoliko moramo zamudo opravičiti, če pomislimo, da ni imel papež vedno zanesljivih ljudi pri rokah, njegovi legati so se dali v Carigradu podkupiti, provinca avguštincev na Nemškem je pa sploh stal na Luthrovi strani. Na vsak način bomo rekli: Pij X. bi bil bolj na kratko in ostro odrezal, kakor je to storil n. pr. z modernisti.

Počasi torej je nastopala Cerkev, zelo počasi. Tudi ji ne bomo mogli lahko očistati meča in ognja. Narodi, vzgojeni v globoki vernosti in vdanosti do katoliške Cerkve, so videli v hereziji velik zločin. Odpadnik od vere se je upravičeno smatral za nevarnega javnemu redu. Tega prepričanja je bil še manj skrupulozni Friderik II. In tako je tu in tam padla sekira po heretikih³⁾ in zagorela marsikatera grmada. Nekateri krivoverci so pa tudi res bili pravi anarhisti, in če hočemo biti strogo dosledni, moramo priznati, da tiči v krivoverstvu mnogokrat kal velikih prekucij in neizmerne zla. Ena grmada v začetku reformacije bi bila pač manjše zlo kot 30-letna vojna, ki je cpustošila velik del Evrope. No, sedajni svet sodi o takih stvareh povsem drugače. V svoji toleranci se zgraža nad intoleranco prejšnjih temnih stoletij; o katoliških dogmah lahko misliš, govoriš in pišeš, kar hočeš, v svetovnem nazoru si prost, edino, kar je ponekod še pod cenzuro, je kritika... Če se vsled odpada od krščanstva in vsled modroslovnih zablod materializma in panteizma narodi spoprimejo in jih par milijonov obleži, se prosvitljeni vek za take malenkosti ne

³⁾ Prvikrat po priscilianistih v Trieru l. 385.

zmeni, ampak se občuduje v svoji lastni apoteozi: manus nostra excelsa, et non Dominus, fecit haec.

Mesto ognja in meča ima Cerkev svoje duhovno, nadsvetno orožje. Non enim militaribus armis confidimus, neque fulvo et conspicuo praesidio, sed oppositis sanctis et divinitus inspiratis Scripturis Nestorio respondebimus. Nostra enim arma carnalia non sunt neque terrena, sed spiritualia et caelestia.⁴⁾ Ne kanoni, ampak canones branijo kraljestvo božje na zemlji.

Pozitivna volja Kristusova in vodstvo sv. Duha je ohranilo katoliško Cerkev sredi toliko zmot na pravem potu. In kako težaven in, po človeško rečeno, skrajno nevaren je bil ta pot. Kakor med Scilo in Karibdo je šla katoliška Cerkev mimo Nestorija in Evtiha ter se zasidrila v Efezu in Kalcedonu. V drugih stvarih obzirljiva, v dogmatičnih definicijah neizprosna napram vsakomur. V tretjem carigrajskem zboru zadene s svojim anatemom ne samo monotelete, ampak tudi papeža Honorija, ki je 50 let prej svojo apostolsko dolžnost napram hereziarhom zanemaril. Čudovite so formulacije verskih resnic, ne le one, ki datirajo iz zadnjih stoletij višje splošne kulture hierarhov, ampak nič manj one iz prvih časov krščanstva. V Niceji ločita herezijo od razodete resnice samo dve črki: homoioz mesto homoosios in glasom kalcedonskega kánona moramo znati, da je Kristus en duo phüsesin, ne pa ek duo phüseon.⁵⁾ Kot dijaki smo se morda čudili, da je trajal tridentinski zbor, seveda s presledki, tako dolgo vrsto let. Vzemi in beri samo capita et canones šeste seje in se koj prepričaš, da je že sama formulacija verskih resnic o načinu opravičbe nasproti Luthrovim zmotam sekularno, nadčloveško delo, ki ga zgolj človeška modrost nikdar ne zmore. In kar je določil vatikanski zbor v pol letu, prebereš lahko v pol uri, a vsak

⁴⁾ Cir. Aleks. hom. 11.

⁵⁾ Denzinger — Bannwart, Enchiridion 1922, n. 148.

stavek, vsaka beseda tehta in bo aere perennius do konca vekov. V istem tonu se je končno oglasil Pij X. takrat, ko so ga modernisti že hoteli povabiti, da blagoslovi njih novo zgradbo. Pa odgovoril je kakor nekoč Elija (4 Reg 1, 10) Ohozijevim služabnikom in prišel je ogenj z nebes v obliki okrožnice »Pascendi« in jih požgal.

Aportet et haereses esse, ut qui probati sunt, manifesti fiant (1 Cor 11, 19). Večličasten načrt božji! Cerkev se je med herezijami res izkazala kot columna et firmamentum veritatis (1 Tim 3, 15). Prezgodaj je koval Dioklecijan spominške novce »deleto nomine christiano«, prezgodaj se raduje brezverstvo naših dni, da je stara dogmatika premagana. Prezgodaj, kajti iz sleherne dogmatične definicije zveni: Coelum et terra transibunt, verba autem mea non praeteribunt (Mt 24, 35). Prizor, ki ga je nedavno nudila katoliška Cerkev na evharističnem kongresu v Čikagu — sredi nebroja krivoverskih ločink, v državi najvišje moderne materialistične kulture, govori celo biblioteko. Torej zaupanje in pa neomajna zvestoba! Licet nos aut angelus de coelo evangelizet vobis praeterquam quod evangelizavimus vobis, anathema sit. (Gal 1, 8.)

Pastoralni pomenki.

Ivan Kovačič:

Duhovnik v boju proti nedostojni noši.

Kako bojevati ta boj? — Ker je to boj za resno stvar, boj za veljavo 6. božje zapovedi, boj za odvrnitev nepreglednih hudih posledic, ki nujno izvirajo iz prelamljanja te zapovedi; zato se razteza bojna črta skozi vse delovanje duhovnikovo: na prižnici, v spovednici, v šoli, v listih, v društvih in bratovščinah, v družinah, v delavnicah in uradih, v župnišču in celo — na cesti. Čim dosledneje in odločneje se ta boj na vsej tej črti bije, tem lepši in gotovejši je uspeh.

1. — Nikdo naj ne misli, da je treba v tej zadevi milo, strpno in obzirno nastopati ter več-

krat vsaj eno oko zatisniti s posebnim ozirom na to, da večina današnjih ljudi ne pozna več krščanskega duha zatajevanja in samopremagovanja. — Prav nasprotno: brez zatiskanja oči in brez kompromisov treba delati, drugače se vse prizadevanje razblini v nič.

Ker gre tu za božjo zapoved, ne more in ne sme dušni pastir molče trpeti, da se prelamlja, ter se morda tolažiti s tem, da gre le za eno točko moralke. Dá, le za eno točko gre! Kaj pa, če bi bila ta točka za ženske najvažnejša? Saj je v njej večkrat osredotočena in se nemoteno pojavlja in razvija vsa ženska strast, ki razjeda in uničuje vse dobro v duši. Boj proti nekrščanski modi je boj proti nečistosti sploh; zato je vsak opomin ženskam, naj skrivajo svoje telesne miške, ob enem posredno tudi opomin moškim, naj ne gledajo z radovoljnim dopadenjem ženskih telesnih mikov, je slednjič skupen opomin ženskam in moškim, naj se varujejo sploh vseh nevarnih reči in priložnosti, ki jih je v novodobnem življenju brez števila. Nespodobna noša otopi v človeku čut dostojnosti in sramežljivosti — in zlasti ženska postane tako mnogo bolj dostopna za vsakovrstno zapeljevanje.

Dušni pastir se dalje ne sme tolažiti s tem, da je ženska obleka in noša le nekaj zunanjega. Res je le nekaj zunanjega, a to zunanje je odsev notranjosti in glavna priča, da tam ni vse v redu. Tudi se ne sme dušni pastir zanašati na to, da nosilke moderne noše pri tem nič slabega ne mislijo, da so torej — v dobri veri. Recimo, da bi bilo to tudi v nekaterih slučajih res, vendar bi duhovnik radi tega še ne bil upravičen, te noše molče trpeti. Nesramna noša vpliva prav gotovo pogubno na okolico in na notranjost človeka in rudi nesramno oblečena nedolžnost je večkrat povod h grehu.

Duhovnik, ki sploh ne nastopa proti nesramni noši, ali ki nastopa le neresno in plaho, je kriv, da začnejo kolebati in omahovati še tiste ženske, ki imajo sicer dobro voljo. Ali se vam tudi zdi prav, da se brigamo za vse duše, ki se nahajajo v nevarnosti, da pa za žene in dekleta, ki vsajajo s svojo dejansko nošo moškim v srca kali skušnjav in tudi dejanskih grehov in ki obenem tudi same sebe npravstveno upropaščajo, skoro nič ne storimo? — Na ta način smo mi krivi, ako mislijo take ženske, da je pri njih in na njih vse v redu in se radi tega tudi nikdar ne poboljšajo. Njihovo krščanstvo ne korenini v srcu, ampak ostane

le nekaj zunanjega kljub temu, da te morda pozdravljajo na cesti s krščanskim pozdravom. V resnici jim je strast in moda vse: vera, Bog, duša in večnost. Le tako si moremo razložiti slučaj, ki se je zgodil pred kratkim v Veroni: ustrelila se je namreč petnajstletna deklica edino le zato, ker ji je mati kupila par nogavic, ki se njih barva ni ujemala z barvo njene obleke.

Izkušnja uči, da se ženske, ki so globoko padle, radi svojega očitnega strašnega padca mnogo rajše in prej vrnejo na pravo pot ter se poboljšajo kot modne norice. Zdi se, da je Kristus to mislil, ko je rekel: »Vlačuge pojdejo poprej v nebeško kraljestvo nego ve!« — Je li torej prav, da duhovnik o modi previdno molči ali le plaho proti njej nastopa, kakor da ne bi vedel, kaj in kako, ter nikdar ženskam odločno in resno ne pove, kam moderna pesjanska noša tace moli?

2. — Dragi sobratje: ne obupati! Sicer pravi nemški pregovor: »Gegen die Dummheit kämpfen sogar die Götter umsonst«, a ne smemo misliti, da so vse naše ženske že nore. Ne, večinoma so le zbegane in bolne; bodimo torej usmiljeni Samaritani in pomagajmo, da se zbrichtajo in ozdravijo vsaj tiste, katerim ni še modni bacil duše in telesa popolnoma zastrupil! Povem vam odkrito iz lastne večletne izkušnje: boj je hud, zoprni, siliten, nehvaležen in nepopularen! A pomislimo, da je največji in najvzornejši dušni pastir, Kristus, za svoje ideje preklinjan in zasmehovan od zaslepljenega ljudstva, zapuščen od lastnih učencev — umrl na križu! Ženska, Veronika, pa je bila, ki mu je na križevem potu ponudila potni prt, ženske so razumele njegovo žrtev in daritev ter sočutno vztrajale do njegovega zadnjega diha pri križem, ženska ga je mrtvega vzela v naročje. Ženske so ga spremile na zadnji poti do groba...

Imejmo torej več vere in zaupanja v dobro voljo naših žensk! Morebiti vendar še ni kljub prosti obleki pri mnogih tako otopelá sramežljivost in otrpnila vest, da bi jih resni, odločni, jasni in vedno se ponavljajoči nauki in opomini nič ne prepričali in ganili. Morebiti se bodo mnoge, ko bodo premagale prvotne težkoče in predsodke, vendarle začele zavedati, kako jih nesramna noša ponižuje. Ne manjka tudi takih, katerim je ta noša sicer zoprna, a same nimajo toliko poguma, da bi se ji s spodobno obleko uprle, ker bi jih druge potem razvpilé za posebne

nice in čuđakinje. So pa slednjič tudi ženske in moški, ki bi imeli pogum, upreti se, a drugi jih takoj zavrnejo z razlogom: »Kaj boste vi in ve, dokler poklicani čuvaji morale, duhovniki, molče in nimajo nič proti temu!«

Nekaj žensk bo seveda kljub našemu najresnejšemu prizadevanju ostalo trdovratnih in nepoboljšljivih. Te bodo duhovniku hudo zamerile, da je nastopil proti modi, ter mu bodo na vse načine nagajale, nasprotovale, delale težave in rajši kakor bi ubogale, morda celo izostale od službe božje in prejemanja zakramentov. Toda takih bo malo! — Večina se bo vdala in izpametovala. Molčanje duhovnikovo bi bilo pa res nekaka nezaupnica ženskam, češ, da so že prenizko padle. In četudi bi bilo res in bi se že vnaprej vedelo, da bo vsaka borba brezuspešna, bi moral duhovnik vendar izpregovoriti in opominjati, da ne bi bil sokrav grošne razvade in obenem neuspeha drugih sobratov v sosedstvu. K našemu delu nas ne sme toliko podžigati uspeh, ampak v prvi vrsti sveta dolžnost!

Proti posvetnemu duhu ne smemo biti popustljivi, ker ne pričmo na ta način nikdar do konca. Tudi ne bomo s tem koristili ne stvari sami ne sebi. Nekki novomašnik piše: »Bil sem star komaj osemnajst let, ko so me poklicali iz šolskih klopi na gimnaziji v vojake na bojno črto... Skrivajoč pod vojaško in častniško suknjo svoj duhovski poklic, sem se oziral povsod, kamorkoli sem prišel, posebno na zastopnike tistega stanu, ki sem si ga izbral za vzor, na duhovnike. Kot mlad vojak in pozneje kot častnik sem slišal marsikaj, česar nisem slišal nikdar poprej, videl ljudi, in tudi prav mlade vojake, v grehah, nad katerimi sem se zgražal, slišal govorjenje proti veri in zlasti proti njenim oznanjevalcem, duhovnikom, češ, da sami ne verujejo, kar uče, in da je vse le f... a krama. Imel sem priliko spoznati, kako misli svet o duhovniku, kako se ti stemu, ki je popustljiv, v obraz dobrika, za hrbtom se mu pa iz srca rogá in posmehuje. Videl sem, da imponirajo svetu le tisti duhovniki, ki so vselej in povsod celi duhovniki, prešinjeni od popolnega verskega prepričanja, možje molitve, možje božji...«¹⁾

¹⁾ Korresp. der Assoc. Persever. Wien 1923 str. 124.

Prosvetno delo.

Nadbiskup dr. Ivan Šarić:

Za Katoličku Akciju. (Nadaljevanje.)

5. Hrvatska Katolička Akcija.

Već je u godinama naš Hrvatski Katolički Pokret. Prenuli su se pred kojih dvadesetak godina i katolici po hrvatskim krajevima, kad su vidjeli, kako su ozbiljna vremena, u kojima živimo mi Hrvati. Bezvjerci su stali prodirati iz grada i u naša sela. Počeli su širiti štampu, koja intelektualno i moralno kvari naš dobri narod. Uzeli su osnivati razna udruženja sa protuvjerskom tendencijom. Neprijatelji vjere i Crkve sa svojim razornim radom pojavili se na sve strane i na svim poljima: i na prosvjetnom i na privrednom i na političkom polju.

I Hrvatski je Katolički Pokret stao brže bolje da osniva Marijine Kongregacije, Treće Redove, omladinska, djevojačka, prosvjetna društva. Pristupilo se brzo i političkoj katoličkoj stranci. I bilo je dosta katoličkog rada i oduševljenja na sve strane za prepород hrvatskog naroda u pravom kršćanskom duhu.

Ali je bilanca toga dvadesetgodišnjeg rada i nastojanja, to velimo svi, ispala prilično slabo. Ne možemo da budemo potpuno zadovoljni. I navodimo za to ove i one razloge. Osobito se ističe to, da je velika većina katolička susretala ovaj organizovani Hrvatski Katolički Pokret kao nepotreban, nesavremen i suviše. Većina nije pravo shvaćala potrebu koncentracije katoličkih sila. I nijesu se cijenile žrtve i zasluge katoličkih javnih radnika, koji su napokon bili upućeni sami na sebe. Mnogi su dapače iz te većine, svijesno ili nesvijesno, vukli jaram sa protivnicima, i tako pozitivno i negativno sprečavali uspješniji rad katoličkih organizacija.

Nažalost, sve je ovo, što se iznosi, samo jedna živa istina. Ali se opet uzdamo u dobrog Boga, da će hrvatski katolici, u većini svojoj, ipak progledati. U tome uzdanju ne smije Hrvatski Katolički Pokret progledati ni svojih dosada-

njih pogrješka i skokova. Treba da on, i to strogom autokritikom svojega rada, u sebi i na sebi puno šta popravi, puno šta sastavi, puno šta dotjera i usavrši. Jer, ako ćemo pravo, moramo priznati, da se je u Hrvatskom Katoličkom Pokretu radilo bržebojše, bez zgodne i temeljite priprave, bez Katoličke Akcije, u kojoj se postiže ta priprava. I nije se radilo sustavno i po redu. I bilo je dosta u nas mladenačkog stila, što voli sve kritikovati. Tako je bilo i po drugim katoličkim zemljama. Pa nikakvo onda čudo, ako smo i mi, u brzini, počinili ovu i onu pogrješku, ovu i onu naglost, ovaj i onaj propust i skok.

Pogrješka je bila nekih i u Talijanskoj Katoličkoj Akciji, kad su svakako htjeli da čisto vjerska društva, kao Marijine Kongregacije, Treći Red, bratovštine, apostolat molitve itd., podvrgnu organizaciji Katoličke Akcije. Da ih uzmu kao eksponente Katoličke Akcije. Proti tomu odmah je opravdano ustala: »Civiltà Cattolica« u Rimu, jer da Katolička Akcija ne smije ići za krnjenjem i rušenjem vjerskih društava, nego dapače ima da se utemelji i utvrdi na njima snažnima i samostalnim. Bez njih bi Katolička Akcija bila »quasi cadavere senza vita« — kao jedna mrtva lešina.

I opet je pogrješka bila nekih u Talijanskoj Katoličkoj Akciji, kad su oni gledali da svakako unesu stranačku politiku u Katoličku Akciju. Ovima je napokon sâm Papa Pijo XI. bistro i jasno poručio ovo: »*Katolička se Akcija ne treba i ne može miješati u stranačku politiku. Katolička Akcija, i ako sama ne djeluje politički, poučavat će katolike, kako će se politikom najbolje poslužiti: što su dužni činiti dobri građani uopće, a posebice katolici, jer već ispovijedanje katoličke vjere traži od njih, da budu najbolji građani.*« Tako Sveti Otac Pijo XI. u svojem govoru talijanskim katoličkim sveučilištarcima od 8. rujna 1924.

U slične pogrješke upadao je i naš Hrvatski Katolički Pokret. I treba da priznamo, da su i ove naše pogrješke puno skrivile slabiju bilancu našega Katoličkog Pokreta u ovo 20 godina.

Hrvatski Katolički Pokret ne smijemo poistovjetovati sa našim vjerskim društvima ni sa Katoličkom Akcijom, a ni sa katoličkom stranačkom politikom. Katolički je Pokret jedno *čitavo stablo*, a njegovi su *cgranci* vjerska društva, Katolička Akcija i katolička politika. I ako ovu važnu distinkciju uvažimo ozbiljno i savjesno u teoriji i u praksi, onda će i odmah nestati svih nesuglasica, što danas, nažalost, već izbijaju u našoj javnosti. Nestat će nesuglasica i nezadovoljstva zbog »nastalih izvjesnih tendencija« u katoličkom pokretu, zbog našega »izvanstranaštva« i zbog naše »depolitizacije«. Nestat će suviše ljutnje na »neke teoretičare« i na »neke sakristijske katolike«, koji da prosuđuju naš život »samo po gotovim tuđim shemama«. Autoritativne riječi i disciplinarne izjave Svetoga Oca nijesu ipak nikakve tuđe sheme. One su, sigurno, najbolja smjernica Katoličkog Pokreta. I puno će još toga po nestati u našoj ideologiji, kulturnoj, nacionalnoj i socijalnoj, kad se disciplinirani stavimo u pravi red i sustav katolički. A pravi je red i sustav po svemu katoličkom svijetu, pa i u nas, ovaj:

Katolički Pokret sastoji 1. od crkvenih (vjerskih) udruženja, 2. od Katoličke Akcije i 3. od katoličke političke stranke.

Ovo se troje ne smije poistovjetovati i pomiješati. »Malo više vježbanja u distingviranju«, rekao bi naš Sveti Otac Pijo XI. I treba vjerska udruženja uzeti kao temelj Katoličkoj Akciji. I treba Katoličku Akciju uzeti kao temelj katoličkoj politici. Bez katoličkog društva ne može biti prave, uspješne i trajne katoličke politike. A katoličko se društvo, kako smo vidjeli prije, stvara u Katoličkoj Akciji. Katolička Akcija stvara elitu, apostole i prave vođe katoličke sa pravim i ravnim pogledom u budućnost. Stvara ljude željezne energije, koji rado ne ulaze u kompromise.

Ovi apostoli i vođe katoličke neće sigurno nikada izaći pred svijet sa jednom izjavom, kakva je ovih dana izašla u jednom slovenskom katoličkom listu. U toj se uistinu brzoj i nepromišljenoj izjavi

govori u sav glas, da bi se moglo u Slovenskoj Ljudskoj Stranci povući jaram i sa inovjercima i nevjernicima. Jer šta bi drugo značile n. pr. ove riječi: »Ljudska Stranka, ki bi v sebi združila vse narode pa sčasom tudi vse konfesije«? Pa dalje još ove riječi: »Na podlagi teh načel (to je: demokracije i paritete) je jasno, da bi se naj stranka (t. j. Ljudska Stranka) baš na podlagi svojega odločno verskega programa *skušala razprostrti na vse veroizpovedi in narode v državi*, ali z drugimi besedami, ona naj bi ne izključevala nobene veroizpovedi.« I onda se poimence kaže: »*Pa bodisi tudi izraelit ali musliman.*«

Je li to naše toliko danas žudeno slovensko i hrvatsko *katoličko* jedinstvo? To je nešto više, nego samo materijalna kooperacija, koju, od vremena do vremena, mogla bi opravdati neizbježiva kakva potreba. Ne vrijedi pozivati se na njemački Centrum, jer nije, napokon, bilo sve suho zlato, što je njemački Centrum uradio. Njemački se je Centrum puno puta i pokajao. Bilo bi bolje, kad bismo se mi katolici pozivali, recimo, na jednoga Pija X., koji je baš u tom pitanju imao veliku riječ, i to ne samo, kad se radilo o politici, u koju, i još kako, ulazi vjera i kultura, već i kad se radilo o čisto stručnim organizacijama. Uostalom, gornji slovenski prijedlog jedva će se moći kada ostvariti. Etički je nepraktičan. A i kad bi se, kojom nesrećom, ostvario, samo bi se time katolički program Ljudske Stranke razvodnio, i stranka bi se brzo prorijedila, a za koju godinu dana otišla bi niz vodu i utopila se u barama potpunoga vjerskog indiferentizma. Jer samo ovaj mogao bi se snaći, kad bi se n. pr. radilo u parlamentu o rastavi braka.

Nemojte tako, makar i pojedinci, katolici Slovenci! Mi katolici Hrvati vični smo bili dosada primati od vas samo najljepši katolički primjer. Mi smo rado izgovarali: *Slovenia docet*. Pa držite nam i odsada visoko luč naše svete vjere katoličke! I nemojte tražiti nekakve razlike između katolicizma i katoličke Crkve! Mi smo slušali na vašim katoličkim

kongresima malo drukčije riječi o našoj svetoj katoličkoj Crkvi. Tako ste nam, oduševljeni za Crkvu, na V. katoličkom kongresu u Ljubljani ovako govorili o katoličkoj Crkvi: »Kdor ni z njo. je proti njej. Kdor z njo ne zida, podira. Kdor ne prizna njene edinosti, odleti od nje kakor plevel od zlatega zrnja.« Sa protestantskim povjesničarom slavnim Macaulayom, i ovu ste nam proročansku rekli ponosno o katoličkoj Crkvi: »Videla je začetek vseh vlad in vseh cerkvenih naprav, ki so zdaj na svetu, in ne bi hotel trditi, da ni tudi odločeno, da bo videla vseh teh konec.« To je veličanstvo katoličke Crkve. Ne trebamo se dakle mi bojati za nju nigdje, pa ni u beogradskom parlamentu. Nepredobiva je naša sveta katolička Crkva. I mi poradi nje ne trebamo zvati u pomoć ni »izraelita ni muslimana«.

Ovu bratsku poruku nekim zabrinutim slovenskim socijalnim misliocima šalje ponos naše Katoličke Akcije, koja je baš za katoličku Sloveniju kao stvorena.

I tako smo mi pitanje o Katoličkoj Akciji iznijeli na čistinu. Mi smo posve na čistu sa Katoličkom Akcijom i sa dužnostima katolikâ. Ove su dužnosti dvójake: katolici moraju ponajprije potpomagati Crkvu u širenju Kraljevstva Božjega na zemlji, a zatim vršiti svoje građanske dužnosti. Danas je jedno od najboljih pomagala Crkvi Katolička Akcija. Ona je, kako vidjesmo, sudjelovanje svjetovnjakâ u uzvišenom poslanstvu Crkve. U Katoličku Akciju spadaju Mladi Junaci, društva orlovska i omladinska, društva akademskih studenata, muževa, djevojaka, majki i druga slična društva. Ovu Katoličku Akciju treba lučiti i razlikovati od političke stranke. Obje su potrebne, ali obje su razni ogranci Katoličkog Pokreta, pa svaka ima svoj posebni djelokrug. Belgijska je omladina nedavno u svakom smjeru provela Katoličku Akciju. U Italiji sâm je Sveti Otac uzeo u svoje ruke reorganizaciju Katoličke Akcije. I Papine su smjernice nama najbolja norma *judicandi tutoque* agendi. I sigurno blagoslov Božji u punoj mjeri prati djela onih vjernih sinova

katoličke Crkve, koji se poslušno ravnaju po smjernicama Svete Stolice. Jer Sveta Stolica promatra sve sa jednog uzvišenog gledišta; gleda čitav život naš u svijetlu vječnosti, sub specie aeternitatis, i uz pomoć Duha Svetoga mudro upravlja Crkvom Božjom i vodi nas k istinama, koje vječno ostaju.

Na kraju da spomenemo još i naš ako Bog da Katolički Dnevnik, za kojim svi danas upravo uzdišemo. Katolički Dnevnik ima da pokrene Hrvatska Katolička Akcija. Jer zadatak Katoličkoga Dnevnika isti je kao i Katoličke Akcije. »Utvrditi, širiti, primjenjivati i braniti katolička načela u životu pojedinaca, porodica i ljudskoga društva; pa poučavati katolike, kako da se najbolje posluže i politikom: što su naime dužni činiti do bri građani uopće, a posebice katolici, jer već samo ispovijedanje katoličke vjere traži od njih, da budu najbolji građani.« To je, po riječima Pape Pija XI., zadatak Katoličkoj Akciji; a to ima da bude i zadatak Katoličkom Dnevniku. Kakav stranački danas katolički dnevnik u nas odsuđen bi bio odmah u početku na propast, i materijalnu i moralnu. Imamo u tom već dosta iskustva. I ne bi bilo pametno kušati dalje. To bi i opet bio samo jedan skok, a ne postepen, promišljen i pripravljen rad.

I mi smo duboko uvjereni, da bismo, uz Katolički Dnevnik, što bi ga pokrenula Hrvatska Katolička Akcija, imali mi katolici Hrvati iza desetak godina posve drugu bilancu. Bilancu, koja bi nas i još kako zadovoljila na svakom polju.

A tempus est faciendi . . . Vrijeme je baš skrajno, da na to najozbiljnije pomislimo. Našemu vjerskom i narodnom jubileju bio bi naš Katolički Dnevnik najljepši spomenik. Budemo li još i dalje odgađali sa Katoličkim Dnevnikom, bojimo se, da onda ne bude prekasno. Treba kovati gvožđe, dok je usijano. Kad ohladi temperatura, kad zavlada s jedne strane apatija i resignacija, a s druge strane zaraza bezvjerstva, onda nam ne pomogoše svi milijuni, na koje danas sjedečke čekamo. Odlučnost, radinost, požrtvornost, sloga, mir, zanos, željez-

na disciplina, pa snažna apostolska inicijativa onih, koji su u Katoličkoj Akciji prvi pozvani, pokreću Katolički Dnevnik, a ne milijuni. Mi tako možemo govoriti, jer za to imamo dosta iskustva. Naš Zagreb morao bi se već jedamput odlučiti. Ankete, što se izazivlju, samo stvar otežu, i bacaju sramotu na Zagreb, koji je srce i duša našem Katoličanstvu i Hrvatstvu. Ali je zato na Zagrebu i čitava odgovornost.

Da završimo! Hrvatska Katolička Akcija, osobito u današnje vrijeme, kad ustaju iz grobova Neroni i Volteri, puno iziskuje brige, napora i žrtve od sviju nas. Osobito od svećenikâ dušobrižnikâ. Ali nam sva ta apostolska žrtva mora da bude, napokon, i mila i draga, jer je za Dobroga Našega Isusa i za besmrtnu dušu. To je od svih poslova najdivniji posao. Opus divinorum divinissimum. Pa poradimo u Ime Božje svim silama kao ljudi Katoličke Akcije! I molimo se svim žarom kao apostoli Katoličke Akcije! I Bog će dragi izliti s nebesa svoj cibilati blagoslov na Hrvatsku Katoličku Akciju. I mi ćemo onda vedro i zadovoljno živjeti u milosti Božjoj, u Miru Kristovu.

Radimo, molimo, živimo za devizu Katoličke Akcije — *za Mir Kristov u Kraljevstvu Kristovu!*

Iz Zbora.

Sestanek duhovnikov.

Dne 18. XI. t. l. se je vršil sestanek duhovnikov, na katerem smo govorili o raznih zelo važnih vprašanjih. Razprave so se vršile stvarno, z ljubeznijo in dostojno. Zato upa Zbor, da bo to zborovanje blažilno vplivalo tudi na drugo stran, ker Zbor želi, da bi vsi delavci skupno delovali.

Glede kršč. nauka v 4. razredu je prišla neka modifikacija, ki določa, da sme duhovnik, ki ni popolnoma zmožen italijanščine, poučevati v slovensčini kršč. nauk.

G. M. družba se je s svojimi publikacijami približala ljudstvu ter je na tem, da kmalu uredi tudi svoje gospodarstvo.

Našemu prosvetnemu gibanju se obeta nov vir novega življenja: verska poglobitev po duhovnih

vajah. Želeti bi bilo, da bi imela vsa društva svoje duhovne vaje, pa žalibog je delavcev premalo. Zavzeti se moramo tudi za »Čolnič«, to naše edino versko-prosvetno glasilo!

Težave so pri podpisovanju Alojzijevega življenjskega pravila. Več posameznih duhovnij je zavrnilo »Pravilo«, med temi tudi ena cela dekacija. Sobratje, storite, kar morete! Rok za podpisovanje se podaljša.

K. T. D. razvija s titansko silo svoje delovanje. Do sedaj je vrglo na trg čez 72.000 molitvenikov in na stotine tisočev drugega zdravega čtiva ter tako pogloblja versko misel in širi ljudsko prosveto.

Tajništvo.

Za beatifikacijo škofa A. M. Slomška.

Zanjo se mora zavzeti tudi naša duhovščina. Ta sklep je napravil Zbor pri svoji zadnji seji dne 11. novembra t. l. Naši primorski listi so ob raznih prilikah, zlasti ob njegovi smrti in raznih obletnicah pisali o Slomšku. Mnogo tega gradiva je raztresenega po zasebnih knjižnicah, po uredništvih naših listov in po javnih knjižnicah. Moralna dolžnost primorskih duhovnikov je, da to gradivo zberejo in o tem obveste uredništvo »Zbornika«, ki odstopi vse gradivo v to naprosenemu sobratu, ki ga bo nato uredil in poslal postulatorju v Maribor, prelatu dr. Iv. Tomažiču.

Sobratje, prosimo vas, da zbirate gradivo in tako pospešite beatifikacijo. Ker bo proces stal tudi mnogo denarja, vas prosimo, da tudi denarno pripomorate do končnega uspeha. Denar se pošilja »Zborovemu« blagajniku z opombo: za beatif.

Zbor.

Cerkveno - upravne zadeve

Msgr. Ant. Berlot:

Mano morta — Mrtva roka.

S 1. januarjem 1927 stopijo v veljavo določbe zakona z dne 30. 12. 1923 št. 3271 gledé pristojbine mrtve roke namesto dosedanjega ekvivalenta.

Razlika je ta: pri ekvivalentu se je plačevalo od vrednosti objekta, ne glede na dohodek, pri mrtvi roki se pa plačuje od čistega dohodka, ne gledé na vrednost objekta.

Mrtvi roki so podvrženi: čisti dohodek vsega imetja, ki ga posedujejo: občine, dežele, dobrodelni zavodi, cerkve, beneficiji, prebende, verske hiše, samostani, bratovščine, cerkv. zavodi, dru-

štva i. dr. Pristojbina znaša 7.20 L od čistih 100 L. Dobrodelni, šolski in vzgojevalni zavodi plačujejo le 90 stotink od vsakih 100 L.

Prosti so: trgovska, obrtna, kreditna in zavarovalna društva, otroški vrtci, cerkveni beneficiji in vsi oni, kateri nimajo letnih 1000 L čistih dohodkov. Dalje: poslopja za dobrodelne, vzgojevalne in šolske namene, škof. stanovanja in uradi, župnišča itd.

Za podlago pristojbine služi čisti dohodek vsega premoženja. Izpolni se sledeče:

1. Umazani povprečni 5-letni dohodek v najem danih objektov. Odbijejo se davki, stroški za obdelovanje in razne poprave. (Izkaz na posebni listini, glej vzorec.)
2. Letni dohodek nekmečkih poslopij.
3. Letni dohodek glavnice (hranilnih knjižic).
4. Zemljiški dohodek zemljišča v lastni režiji (kdor obdeluje sam).
5. Dohodki vrednostnih papirjev (obligacij).
6. Stalni dohodki premičnin (bira v naravi, če je pisana v fasiji).

Vsako postavko v napovedi je treba podpreti s potrjilnimi listinami, kakor je razvidno iz obrazca, kolkovanega s 50 stot. Za v najem dane nepremičnine je treba priložiti napovedi nekolkovan prepis najemne pogodbe, ali še bolje izjavo podpisano od najemodajalca in najemjemalca.

Za priznanje odbitka davkov je treba priložiti potrdilo davkarije. — Obrazec napovedi s prilogami prilagamo kot navodilo za sestavo napovedi. Se priporoča previdnost in natančnost, ker napoved velja za dobo 1927—1930, torej za štiri leta.

Napoved je treba predložiti tudi, če je ono bitje prosto pristojbin, kakor n. pr. ona, ki nimajo 1000 L čistih dohodkov, t. j. župnišča, cerkveni beneficiji itd. Treba je pa omeniti, da so pristojbine prosta.

NAZNANILO.

Gazzetta Ufficiale od 30. 9. 1926, št. 227 je objavila dekret, kakor je objavila dekret-zakon z dne 16. 9. 1926, št. 1627:

Zastanki ekvivalenta, odmerjenega po avstrijskih zakonih, se popuste za 50% do zastanka do 200 L. Od zastankov, ki presegajo 200 L se popusti 25%. Popust velja tudi za obresti in globe. Izvzete so olajšave za zastanke občinskih in deželnih pristojbin, torej občinske in deželne pristojbine se morajo plačati. Ta popust velja le, če stranka plača zastanek do 30. junija 1927,

Bollo 50 cent.

Amministrazione del Demanio e delle Tasse

Ufficio del Registro
di Gorizia - di Cormons

DENUNCIA DELLE RENDITE

N. d'ordine

Art. del campione

(1)

Spettanti alla (2) Chiesa vicariale di Medana.

Il sottoscritto (3) Toros Francesco fu Antonio da Medana

nella qualità di (4) amministratore e curato

della (2) suddetta Chiesa dichiara e consegna che la detta (2) Chiesa tro-
vasi provvista delle rendite entro descritte.

A Medana li 17 novembre 1926.

Il denunciante (5)

(L. S.)

Francesco Toros

(1) Numeri di richiamo delle precedenti o delle successive denunce a complemento.

(2) Denominazione particolare del corpo o stabilimento.

(3) Nome, cognome, paternità e residenza del denunciante.

(4) Qualità del denunciante, cioè se amministratore, usufruttuario o procuratore, ed in quest'ultimo caso la data ed il rogito della procura.

(5) Firma del denunciante.

Ricevuta la presente denuncia questo di 19

e registrata contemporaneamente al N. Volume

Il Ricevitore

(II. Stran)

Numero progressivo	Designazione degli oggetti dai quali deriva la rendita Per l'ordine della designazione si descriveranno: 1. Beni rurali; 2. i fabbricati non ammessi ai beni rurali e agli altri edifici; 3. i Capitali; 4. le Rendite fondiarie, censi, annualità diverse; 5. Rendite sul Debito pubblico; 6. Mobili.	CAPITALE dei crediti e censi
1	Beni rurali sub A); Come risulta dall'allegata dichiarazione firmata dal denunciante e dai locatari i beni rurali consistenti di terreni e case coloniche, vedi catasto foglio di possesso N. 351 di Medana. Deduzioni: a) certificato dell'imposta; b) fattura	
2	I fabbricati non annessi ai beni rurali e agli altri edifici: Abitazione del maestro di scuola in Medana. a) Dichiarazione	
3	Capitali: Mutuo-cambiale 6%. Deduzioni: a) Certificato ad 1)	3000 —
4	Rendite fondiarie, censi annualità diverse: Prestazioni in generi valore annuo	
5	Rendite sul debito pubblico: Numero della cartella 33875 — fondazioni S. S. Messe	
6	Mobili: Non danno rendita alcuna	3000 —

(IV. Stran)

Dichiarazione di consenso o di dissenso del Ricevitore

(1) Il Ricevitore dichiarerà se consenta alla fatta denuncia, in questo caso procederà alla liquidazione della relativa tassa in caso di dissenso colla medesima indicherà l'opportuno riferimento alla liquidazione suppletiva.

Il sottoscritto dichiara (1)

A addì

Il Ricevitore

Proposta definitiva di liquidazione della tassa per le denunce dissentite

Il Ricevitore sottoscritto, vista la liquidazione suppletiva N. che venne notificata alle parti, come dalla medesima risulta, propone in via definitiva la seguente liquidazione di tassa e di pena pecuniaria nel modo apparente dalla motivata sua proposizione unita alla detta liquidazione suppletiva la quale risulterebbe come segue:

Il reddito indicato nella detta liquidazione suppletiva ascende a lire, per le quali essendo dovuta la tassa del (2) fa ascendere questa alla complessiva somma di lire

La pena pecuniaria per (3)

Somma totale proposta per la tassa e la pena pecuniaria L.

A il

Il Ricevitore

(2) Misura della tassa applicata.

(3) Indicazione sommaria dei motivi della pena pecuniaria riferendosi alla liquidazione suppletoria.

(III. Stran)

Rendita reale o presunta per ciascun oggetto	DEDUZIONI			Totale delle deduzioni	Rendita tassabile per ciascun oggetto	Rendita tassabile per ogni categoria	ANNOTAZIONI
	per contribuzioni dirette	per riparazioni					
1360 —	130 —	30 —		160 —		1200 —	{ Gode l'esenzione delle imposte sui fabbricati per anni 5. NB. Titoli di esenzione sono da menzionare.
360 —	—					360 —	
180 —	45 —			45 —		135 —	
36 —						36 —	
350 —						350 —	
2286 —	175 —	30 —		205 —		2081 —	

Ad 1) e 2) A.

DICHIARAZIONE

della Chiesa vicariale in Medana e dai locatari dalla quale apparisce l'oggetto della locazione e l'ammontare dell'affitto.

Cognome e nome del locatario	Foglio di possesso N.º 351 N.º particella di fondo e case Medana	Annuo fitto		Firma
		L	c.	
1) Antonio Bizaj, Medana	3334 prato 1 3334 arativo 2 365 bosco 424 pascolo 120 casa colonica	360	—	Antonio Bizaj
2) Michele Sirk, Medana	325 vigna 465 arativo 466 prato 485 orto 33 casa colonica	400	—	Michele Sirk
3) Bartolomeo Zorzut Medana	320 vigna 268 } 425 } arativo 348 } 565 } 666 casa colonica	600	—	Bortolomeo Zorzut
4) Cirillo Vales, maestro Medana	Casa N. 35	360	—	Cirillo Vales

Amministrazione della Chiesa Vicariale in Medana

Medana, 29-XI-1926.

(L. S.)

Il Curato: Toroš Francesco.

Ad 1 a) e 3 a)

USO TASSA DI MANOMORTA.

Certificato

del R. Ufficio distrettuale delle Imposte Dirette in Gradisca, con cui si conferma che la Chiesa vicariale di Medana è iscritta nel ruolo del Comune di Medana per le seguenti imposte:

Ruolo Art. 33 imposte sui terreni pro 1926 L 130.

Ruolo Art. 45 imposte sui redditi di R. M. pro 1926 L 45.

Gradisca, li 11 11 1926 Totale L 175.

R. Ufficio Distrettuale dell'Imposte in Gradisca

Ad 1 b)

DROGHERIA USSAI

FATTURA

Alla spett. Amministrazione della Chiesa vicariale in

Medana

Per la fornitura di verderame per le viti nell'anno 1926

L 30.

Saldato

Ussai m. p.

Iv. Mercina:

V obrambo naših cerkvenih zvonov.

Mnoge naše cerkve imajo med predmeti svoje oprave največjo denarno vrednost v svojih zvonovih. Človek bi torej mislil, da uživajo cerkve zvonovi posebno pozornost in varstvo. K temu moramo uvaževati še verski moment, da imajo le škofje oblast zvonove posvečevati ter jih maziliti. Vse te prednosti pa zvonovom nič ne koristijo. Ni v cerkvi reči, ki bi bila bolj zanemarjena, kakor so v zvoniku zvonovi. Če se pri cerkveni klopi kaj polomi, takoj naznani to cerkovnik g. župniku za popravilo, če je pa pri zvonovih mnogo več polomljenega, se o tem molči; kajti prihod cerkovnika do zvonov je zelo redek dogodek in že ta brez učinka. Umevno: poškodbo v cerkvi vidijo verniki, v zvoniku ne vidi nihče. Je pač resničen izrek: Daleč od oči, daleč od srca.

Kako majhen je zmisel za varnost zvonov, karže dovolj dejstvo, da so zvoniki s svojim posebnim vhodom (zunaj cerkve) marsikje odprti dan in noč in da ima prost dohod do zvonov, kdor hoče in kadar hoče. K sreči imajo tudi zvonovi

svojega »angela varuha«, in ta je njih glasnost, vsled katere se takoj oglasijo, čim se jih kdo le dotakne. Ta promptna oglasnost in slišnost med prebivalstvom je obvarovala zvonove že mnogih nesreč.

Vendar pa to ni navadna ali glavna nevarnost; tej izpostavljajo zvonove nevešči in nasilni pritrkovavci. Ta nevednost, to nasilje sega že v neverjetnost. Naravno in priprostemu razumu umevno je, da mora poznati bistvo glasbila, kdor ga hoče rabiti. Le pri zvonovih se dela izjema. Izvrševavci zvsne glasbe, pritrkovavci, si ustvarjajo v svojem nepoznanju bistva zvonov o nastanku njih glasu povsem napačne pojme.

Bil sem povabljen v neko vas, v katere zvoniku je ostal še en zvon. Šlo je za to, ali ta zvon ostane ali se prelije skupno z novima dvema. Med navzočnimi v zvoniku je bil tudi mladenič, najbolj vnet pritrkovavec v vasi. Ko smo ugotovili, da je zvon že napočen, da ima jako tenko razpoklino zgoraj pod avbo, ter sem jaz izjavil, da se to ni zgodilo vsled zvonjenja ali pritrkovanja s kembljem — kajti v tem slučaju se zvon razpoči na krilu — ampak vsled udarjanja s kakim drugim predmetom po vratu, pod avbo zvoná, kar je absolutno nedopustno, se je mladenič začudil, da saj ima zvon nad krilom še več glasov in zakaj bi se ne smeli ti glasovi porabljeni za pritrkovanje, ko ni drugih dveh zvonov.

Ti napačni nazori so žal razširjeni med našimi pritrkovavci in zato se mi vidi potrebno, da jim po čč. gg. cerkv. upraviteljih pojasnim to zmotu.

Najprej je treba vedeti, da se po zvonu ne sme udarjati koder si bodi. To nam kaže že zvon sam s svojim kembljem, s katerim je možno tolči le po krilu, in sicer po njegovi najdebelejši plasti. Dalje je treba vedeti, da ni zvon po nadkrilju tako debel kot na krilu. Razdelimo poševno višino zvoná (od roba krila do roba avbe) na 12 delov in vzemimo prvih pet dvanajstin! Do tu se zvon vedno bolj tanjša, s šesto dvanajstino doseže tretjino debelosti na krilu in to ohrani do vrha. Pri gori omenjenem zvonu meri debelost krila 7.2 cm, tretjina znaša 2.4 cm. In po tako tankem nadkrilju razbijajo sedaj naši pritrkovavci ter se čudijo, da se to šibko nadkrilje tako hitro razkolje!

Pritrkovavcem, ki se izgovarjajo z rahlimi udarci po nadkrilju — temu izgovoru je težko verjeti — bodi tole povedano: glasovi, ki se izvablajo zvonu, z udarjanjem nad krilom, so grdi, pokvečeni; njih naloga ni, oglašati se posamno, in to

oglašanje se ne sme povzročati z udarci. To pa zato, ker je način njih tresljanja drugačen kot tresljanje na krilu. Glas na krilu nastane tako, da potisne udarec s kembljem bližnjo plast krila v notranjost proti plasti zunanje površine, nato se obe plasti razširita in zopet stisneta itd. kot plasti žoge. Tako nastane v notranjosti krila trenje kovinskih delcev, s čimer se vzbudi nelep kovinski glas, tako imenovani udarni glas. Ta glas utiñne hitro kot odsekan. Te nelepote pa naše uho ne zaznava, ker jo hitro pokrijejo istočasno oglašeni lepi postranski glasovi. S prvim udarcem kemblja na krilo se namreč razširi tresljanje po nadkrilju zvoná, kar povzroči oglašanje postranskih glasov.

Iz tega sledi torej, da tresljanje postranskih glasov ni prvotno tresljanje, ampak nekako so-tresljanje, nekako podaljšanje tresljev iz krila. To daje neizpodbiten dokaz, da postranski glasovi niso v naši oblasti in da nimamo nobene pravice, izvabljati jih s svojimi udarci. Oni so odvisni le od tresljev v krilu, ne pa od človekovih udarcev. Zato je tudi znak postranskih glasov drugačen kot znak udarnega glasu; oni so nežni, tihotni, podobni glasu flavte, kajti vzbujajo jih le iz krila podaljšano tresljanje v zraku brez vsakega udarca.

V »Straži« sem objavil l. 1921. deset člankov, naslovljenih »Preizkušnja novih zvonov«. V šestem sem napisal te le vrstice: »Okrilje zvoná čega zvoná je vse zrahljano od korenike do spodnjega roba, ves zvon je razdeljen v množico oživiljenih razdelkov, vse se giblje, ziblje in trese, le črte vozlovke in poldnevnik držijo skupaj to množico spuntanih bitij kakor okostje živo telo. Vse to je pa odtegnjeno vsakemu človeškemu vplivu, celo zvonarjevemu. Nevarno je posegati v to evolucijo, jo motiti in zadrževati.«

V »Straži« sem svaril le pred dotikanjem zvoná, kaj naj rečem šele o udarcih po najtanjših mestih nadkrilja, ki ima najmanj odporne moči proti motenju, zadrževanju in zastavljanju svojega naravnega tresljanja! Tu gre za udarjanje, za vzbujanje novega tresljanja na razdelkih zvoná, ki ravno izvršujejo svoje naravno tresljanje, izvirajoče in podaljšano iz treslajočega krila. Tako morajo ti razdelki nadkrilja izvrševati kar dvojno tresljanje: prvo prihajajoče iz krila, drugo izvirajoče izpod pritrkovavčevih udarcev. In ker sta si smeri tega dvojnega tresljanja nasprotni, nastane med bronastimi molekulami silovito suvanje in križanje, da ni noben čudež, če moč

njih strukture pod tem nasiljem obnemore, da se molekuli, najbližji udarcem, razcepijo in razkrojijo. V zvonu nastane razpoklina, od začetka komaj vidna, polagoma pa vsled tresenja med zvošnjem vedno širja. Zvon je ubit.

Osebne vesti.

Goriška nadškofija.

Preč. g. dr. Ludovik Čiković, bivši profesor in ravnatelj na idrijski realki, je imenovan za profesorja na notranji gimnaziji goriškega malega semenišča. — Preč. g. Ivan Semič, župnik v Česopvanu, sprejme oskrbovanje župnije na Lokvah. — Č. g. Edvard Ferjančič, bivši tolminski kaplan, je šel za župn. upravitelja na Bukovo, odkoder bo eskurendo upravljal še vikariat na Grahovem. — Č. g. Franc Premrl, novomašnik, je imenovan za I. kaplana v Tolminu. — Dne 6. novembra je umrl preč. g. Franc Smid, kurat v Branici; izpraznjeno kuracijo upravlja eskurendo preč. g. Janko Kos, kurat v Štanjelu. Rajnemu sobratu naj Bog da večni mir! — Č. g. Natal Zufferli, duhovnik videmske nadškofije, je imenovan za kurata v Mirniku.

Književnost.

Sveti Stanislav Kostka.

Življenjepis. Za 200-letnico kanonizacije (31. XII. 1926) spisal Martin Štular, vzgojni vodja v zavodu sv. Stanislava. Str. 176. S šestimi slikami.

V tej knjigi smo dobili temeljit življenjepis toli priljubljenega mladinskega vzornika. To je prvi životopis sv. Stanislava v slovenskem jeziku, obenem pa spisan po najboljših virih; obširnejšega niti Poljaki sami nimajo. — Očetje Družbe Jezusove, pisatelj, tiskarna v Kranju, vsi so se posesteno potrudili, da so nam podarili tako lepo knjigo.

Naj bi jo vsi vzgojitelji oskrbeli svojim učencem in vsi starši svojim otrokom. Nam duhovnikom bo pa še posebno prav prišla za govore o sv. Stanislavu v cerkvi in društvih.

Knjiga se dobi pri Upravi »Glasnika«, Ljubljana, Zrinjskega 9, za nizko ceno: broširan izvod 20 Din (s pošto 21.50 Din), v polplatno vezan 25 Din (s pošto 27 Din), v celo platno 30 Din (s pošto 32 Din).

Vzhodni slavospev v čast Srcu Jezusovemu.

Tako se imenuje ura molitve za cerkveno zednjenje, ki jo je letos izdalo »Apostolstvo sv. Cirila in Metoda pod zavetjem Device Marije«.

Naj bi se ta krasna ura prav pogostoma molila po naših cerkvah.

Izvod stane 1 Din. Naročite jo v Katoliški knjigarni v Gorici.

Nove knjige.

Moje molitvice.

Pod tem naslovom je Katoliška knjigarna v Gorici izdala lično brošurico, ki obsega dolgo vrsto najbolj navadnih molitev. Da se bodo otroci priučili pravilni izgovarjavi, so na vseh dvomljivih mestih dodani naglasi. Cena za izvod 50 stotink.

Ura češčenja.

Pravkar je knjigarna izdala drugo uro češčenja (presv. Rešnje Telo) v posebnem ponatisu. Prav potrebna publikacija, ko je cela knjiga »Večna molitev« tako draga, da v naših razmerah sploh ni več kupna. Lična brošurica stane 50 stotink. V nekaj dneh izideta v ponatisu še uri češčenja presv. Srca Jezusovega in Matere božje.

Pravilni in nepravilni glagoli v italijanščini.

Priredila učiteljica Pavla Makuc. Izdala Katoliška knjigarna v Gorici. Čedna knjižica obsega spreganje pravilnih in vseh nepravilnih glagolov v italijanščini. Knjižica bo dobrodošla za vse Slovence, ki imajo težavo z laškim glagolom. — Cena 2 L.

Poljske rože.

Vinko Vodopivec je uglasbil 4 mešane zборе (Poljske rože, Kmečka pesem, Žagar, Ena ptica priletela). Zbori so lahki in zelo lepi. Izdala jih je Katoliška knjigarna v Gorici pod naslovom Poljske rože. Oblika čedna, tisk prav dober. — Cena 4 L.

Urednikova listnica.

Voščilo.

Uredništvo želi vsem dragim sobratom obilo svetega adventnega hrepenežja, božičnega miru in tolažbe, za novo leto pa dosti vztrajne vere, upanja in ljubezni. Imejmo samo to željo, naj Kristus pride, zmaga in vlada, in dobro bo nam in našemu delu!

Pismo uredniku.

Saj ne boste jezni, da Vam zopet pišem? Pravite, da ne. Dobro! Torej naj pišem! Meni se zdi, da je važno. Če ste Vi istega mnenja, priobčite, morda bodo tudi drugi pritrčili.

Listal sem oni dan po našem (goriškem) Fol. Fecl. Ne iz dolgega časa, ampak iz potrebe. V listu je toliko stvari, da ena ali druga ne ostane v spominu. Pa moraš poiskati, kadar potrebuješ. Ko sem listal, pridem do 52. str. v l. 1912. Tam je poročilo o III. shodu Sac. Ad., ki je bil 18. apr. 1912. Takrat je bila sprejeta tale resolucija: quoad congressum dioecesanum eucharisticum iterandum omni secundo anno in utraque parte Archidioeceseos et uno communi, habendo omni sexennio Goritiae.

Kako smo ta sklep držali? Imeli smo pač — Bog bodi za to zahvaljen! — pred par leti okoli po deželi več okrožnih evharističnih shodov, katerih se je ljudstvo udeležilo z veliko vneto. Mi seveda tudi. Toda ta resolucija govori le o naš duhovnikih. Takega shoda pa od l. 1912. ni več bilo. In to je slabo. Potreben je in odlašati ne smemo. Sniti se moramo zopet sami duhovniki, užgati v naših srcih nov evharistični ogenj in potem se vrniti k ljudstvu nekako kakor Mojzes z gore Sinaj. Menim, da bi bili omenjeni evharistični shodi po deželi rodili trajnejših sadov, če bi bili pred njimi imeli mi duhovniki sami evharistični shod. Pri tem evharističnem shodu bi se bilo naše srce tako razplamtelo v ljubezni do Sv. Evharistije, da bi lahko vneli srca vernikov, ko so se jela po tistih veličastnih manifestacijah ohlajati. Brez onega plamena, užganega v skupni duhovski adoraciji, so se pa še naša srca — ali ne? — preveč ohladila. Treba vnovič užgati! Treba zopet evharističnega shoda za duhovnike. Po mojih mislih naj bi napravili kar skupni shod v Gorici. Ne bi bilo treba preveč govoriti, ampak več adorirati. Morda eno uro vsi, nekaj ur pa razdeljeni na manjše skupine. V tej adoraciji bi v luči Sv. Evharistije pregledali svoje delovanje, kje in zakaj je pomanjkljivo. Temu delovanju bi prosili blagoslova, na kar — moderni človek je tak — morda preveč pozabljamo. Itd.

Na tistem duhovskem evharističnem shodu smo v slovenski sekciji sprejeli sklep, da bomo širili bratovščino Sv. R. T. in ljudstvo zanjo vneli. Ako bi bili ta sklep trdneje in skupneje držali, bi bilo marsikaj drugače. Pomanjkanje duhovnikov ima tukaj glavni vir. In druge pomanjkljivosti tudi. Premalo evharističnega duha!

Tečaj za cerkovnike smo sklenili, ali prav za prav tečaje. Je bil kateri? Moj slabi spomin mi pravi, da menda v Vipavi, drugje menda ne. Šel bi gledat v »Zbornik«, pa sem vse tiste številke, kjer so poročila o evh. shodih, nekemu posodil s pogojem, da mi jih prav gotovo vrne. Zato mi jih ni vrnil. Tečaj za cerkovnike, da bi okoli Najsvetjšega vredneje služili, kje bo prvi tak tečaj in kedaj? Koliko drugih tečajev je bilo pri nas v zadnjih letih, kako so se obnesli?

Da bi pripravili evh. shod za slovenske duhovnike, so bili 18. apr. 1912 izvoljeni p. t.: Lukežič, Pavletič, Srebernič. Prva dva sta umrla, tretji je odšel. Mislim, da bi naš »Zbor« poiskal novih zastopnikov in za skupni evh. shod stopil v dogovor z italijanskimi gospodi, Nadpastir bo gotovo zadovoljen.

Vaš

Naturza.

Še eno pismo.

Odkar sem Vam zadnjič pisal, sem šel »pogladat« v Brda. Najprej sem jo udaril v Medano. Vse v rožah, farovž predelan, v cerkvi vse praznično, v zakristiji sem videl še celo ceremonijsko palico: prejšnjo nedeljo so imeli slovesno celodnevno češčenje. Gospod mi je navdušeno pripovedoval, kako lepo se je vse obneslo.

Mahnil sem jo naprej ali prav za prav nazaj. Čudna ta Brda! Nikamor ne moreš naprej. Če hodiš po cesti, ne prešteješ ovinkov; Brici jih tudi niso prešteli, zato pravijo na kratko, da jih je kajhen. Če hočeš na bližnico, moraš po kozjih stezah v potok nizzol in po klancu navzgor. Meni se je na neki taki bližnici tako natapalo, da je bila le daljšnica. Čez narasli potok (brvi so Bricev zoprne) nisem mogel, pa je bilo treba nazaj in po ovinkih naprej, kamor sem hotel. Odškodovalo me je to, kar sem videl v farovžu, kamor sem sedaj prišel. Gospod je bil pri brevirju, na mizi je imel odprto Jegličevo razlago psalmov in blizu nje — 7. knjigo Bogoslovne akademije (t. j. Evangelije in Apostolska dela). Rad bi vedel, koliko sobratov ti knjigi 1. ima, 2. bere.

V drug farovž sem prišel po bližnici, ampak kakšen! iz briške opoke se dela čudno mastno blato! V obraz pa ves potan! Njega dni so se iz Bricev norčevali, da se iz šmartinskega farovža dá z brlzigom poklicati 7 duhovnih sosedov. Ker nisem poznal Brd, sem blagroval gospode, da so

tako blizu vkup. Nisem pomislil, da se gospodje nunci ne morejo ogniti ovinkov kot žvižg. Poleti jih vrhutega pritiska vročina, pozimi goni burja, pomladi in jeseni lepi blato. Vsak kraj svoj križ!

En briški križ je tudi — rebula. (In tega križa sem si nekaj oskrbel!) Ko sem zopet po klancu prisopel v nov farovž, mi je gospod prinesel kozarec tega križa še lanske letine. Srebnem: dobro je. Ko potegnem zopet, mi začne ta križasta rebula in ta rebulasti križ tiščati v oči in obrvi. Ko mi je gospod hotel doliti, sem se seveda branil, da bi mi ne zlezlo še v lase. Najbrž je mislil, da se mi vino ne zdi dobro, pa je prinesel kozarček pikolita. K sreči sem se še pravi čas spomnil zgodbe tistega Brica, ki je na vrh rebule izpil kozarček pikolita in potem izpovedal (Brici so odkritosrčni), da ga je »ta mala žaba komplila«.

Vidite, čeprav je sveto leto, mi je rebula obudila take nesvete misli. Zato pa nazaj v domače zakotje, pa šalico mleka na mizo!

Sveto leto! Ali kaj slišite, kako ga obhajajo? Pred 25 leti je izšla za sveto leto posebna knjižica, letos menda ne. Ali so razni jubileji sveto leto nekam zakrili? No, če bomo te cerkvene jubileje v pravem duhu obhajali, bo že dosežen glavni namen svetega leta, da bi se — ali smem izreči? — da bi se ... posvetili. Kateri se morda bodo prav zelo, n. pr. naši mladeniči, ki podpisujejo alojzijansko življenjsko pravilo. Seveda bo treba držati in ne samo podpisati. Videl sem nekako jutro v malem semenišču v Gorici fante, ki so prišli k drugemu kurzu duhovnih vaj. Kar ostrmel sem, ko sem jih videl tako resne in zbrane. Sobrat, ki je te fante lahko vsak dan videl — ker ima štiri oči, jih je lahko natanko pogledal — mi je pozneje pravil, da so tako resni in zbrani ostali ves čas. Taki fanti postanejo lahko novi Alojziji in novi Stanislavi. In če bomo srečavali dosti takih fantov, se bo tudi nas kaj prijelo. Sedaj, ko smo po vseh cerkvah oklicali Kristusa za kralja, bo vendar kaj pomagalo. Začeti Mu moramo zvesteje služiti. In ko nam celo leto govori sv. Frančišek Asiški o pokori, se bomo vendar tudi mi kaj pokorili. Letos se bomo pač prepričali, da je Gospod tudi nam govoril, ko je rekel svojim učencem: Če hoče kdo priti za menoj, naj se odpove samemu sebi (tako prestavlja »abnegat semetipsum« tista knjiga, katero sem videl v Brdih; Wolf ima: »Naj zataji sam sebe«) in vzame svoj križ ter hodi za menoj. — Pojdimo torej za njim!

Da sveto leto ne bo brez koristi za nas duhovnike, ste dobro poskrbeli v središču, kjer ste začeli opravljati skupno »recollectio menstrua« vsak prvi petek v mesecu v malem semenišču. Če boste stanovitni, se bo prav gotovo v središču vnel božji ogenj, kateri bo segel tudi okoli po deželi. Kjer pa gori ta božji ogenj, tam je tisto, kar je po besedah Pija X. v Exhortatio ad clerum catholicum »praecipua sacerdotis laus — vitae sanctimoniam«.

Ta zadnja svetoletna misel je iz lanskega svetega leta, ko je pri duhovnih vajah p. Žužek nekako takole rekel: Če premišlujem grozno pokvarjenost sedanjega časa, sem vedno bolj prepričan, da bodo ta nerodni svet spreobrnili in rešili ne »dobri« duhovniki, ampak le »sveti« duhovniki! Zapisal pa sem to misel, ker sem bral v avgustovi številki letošnjega »Vestnika«*) skupščine duhovnikov III. reda sv. Frančiška v Lavantinski škofiji na str. 39.: »Zakaj Slovenci in Hrvati nimamo svetnikov? Neki hrvaški list je odgovoril, da zato ne, ker nimamo svetih duhovnikov in pa dovolj asketičnih spisov. Vprašam dalje: Zakaj pa nimamo svetih duhovnikov? Odgovor bo menda ta: ker ne premišlujemo, ne živimo v božji pričujočnosti, ne obujamo dobrega namena, ne izrabljamo časa, ne iščemo duš z gorečnostjo.« Na str. 33. pa: »Da je Evharistija vir vse svetosti, o tem ne more noben dober duhovnik dvomiti... Duhovnik, ki je v pravilnem razmerju do presv. Evharistije, raste v krščanski popolnosti in se vedno bolj približuje svetosti.

Tako misli in bo mislil tudi *Naturza*.

*)Župnik Dominik Janež je v tej številki na str. 46. sklenil svoje poročilo takole: Moj nasvet je, da postani »Vestnik« glasilo vseh slovenskih in hrvaških duhovnikov s tretjerednikov in slovenske »Un. Apost.« — *Naturza* iz svojega zakotja ploska temu nasvetu. Seveda bomo držali tudi »Cvetje z vrtov sv. Frančiška«, katero dobimo za 7 lir iz franč. samostana v Ljubljani. »Vestnik« pa izhaja v Mariboru. Naročnina za tam Din. 16.—, nam treba nekaj določiti radi dražje poštne. O »Unio apostolica saecularium sacerdotum« bom kmalu kaj napisal za »Zbornik«. Več o njej lahko takoj izveš od župnika D. Janeža v Studnem pri Postojni, kateri ima vodstvo te družbe v goriški nadškofiji.

Kazalo.

Ascetično zrno.

Ne bojte se!	1
Utrinki za majnik	57
Sodalitium Sacerdotum Reparatorum	57
Za mesec Presvetega Srca	69
Značilna mnenja o presv. Evharistiji	70
Pax!	105
Večna molitev duhovnikov	106
Za god sv. Terezije Deteta Jezusa	121
Regi regum	137
Oficij in maša in festo D. N. J. Chr. Regis	137
Svećenici naknaditelji	153, 169

Historia docet (dr. Jakob Ukmar.)

Martyrium	1
Zopet martyrium	18
Pero proti Kristusu	33
Pero za Kristusa	85
Krivoverstva in razkoli	121
Zopet krivoverstva in razkoli	138
Raznoličnost herezij	153
Cerkev sredi herezij	170

Pastoralni pomenki.

Problem pomanjkanja duhovnikov	3
Apostolstvo mož in mladeničev	3
Skrb za izseljence	36
Moda	37
Hrvatski obrazec kesanja	58
Dvestoletnica kanonizacije sv. Alojzija	70
Papeževa okr. o sv. Frančišku Asiškem	71
Za podmladak svećenstva	72
Sv. poslanstva	73
O cerkveni cenzuri	73
V sveti boj proti nekrščanski noši	87, 106
Papeževa okrožnica o sv. Alojziju	94
Još o hrvatskom obrascu kajanja	94
Misijonska invocacija	95
Beseda moškim o moderni ženski noši	123
Skupna molitev v cerkvi	126
Kristus — Kralj in ženska moda	140
O hrvatskom obrascu kajanja	155
Vprašanje »Večne molitve«	156
Duhovnik v boju proti nedostojni noši	173

Katehetski vestnik.

Kateheti in fašistovski šolski sindikati	4
Što je s katekizmom i biblijom za škole?	4
Vprašanje verske učne knjige	129
Krščanski nauk na ljudskih šolah	157
Nešto o katehatici u sjemeništu	158

Homiletične iskre.

Načrt govora za evh. tridnevnicu	59
----------------------------------	----

Misijonska misel.

Misijonski dnevi od 3.—6. jan. 1926	5, 20
Občni zbor U. M. Cl.	6
Misijonsko zborovanje duhovnikov	6, 21
Blagajniško poročilo U. M. Cl. itd.	40
Zbirka misijonskih dni	61, 132
O misijonih (A. Poharjev referat)	74, 110
Papeževa okrožnica »Rerum Ecclesiae«	142
Misijonski teden	143, 158

O zedinjenju cerkva.

Zanimivo Solovievo pismo škofu Strossmayerju	40
Pravoslavni duhovniki za cerkv. edinstvo	42

Voditelj Marijinih družb.

Družbeni kontrolni listki	6
Naznanila	22
Marijanska konferenca	39
Zaprte duhovne vaje za družbenice	39
Sestanek voditeljev	74, 96
Alozijeva slavnost in mladen. Mar. dr.	129, 143
Shod na Planinski gori	144

Prosvetno delo.

Goriška Mohorjeva družba	7, 24, 44
Naše najvažnije kulturno društvo	7
Tiskovno društvo u Pazinu	7
Sv. Oče o prosvetnem delu	7
Jugoslovanski škofje in prosvetno delo	7
Prosvetni sestanek duhovnikov	8
Prijateljem naraščaja	24, 47
Misli o verski poglobitvi našega dela med mladino	46
Za dobri tisk	47
Važno zborovanje	160

Za Katoličku Akciju (nadb. dr. I. Šarić).

Katolička Akcija na dnevnom redu	145
U svijetlu katoličkog imena	146
Za čisto katoličko opredjeljivanje	147
Što je zapravo Katolička Akcija?	160
Hrvatska Katolička Akcija	175

Dobrodelnost.

Ali bomo začeli?	22
Nova pota	23
L'opera nazionale ecc.	23
Važno zborovanje	42

Naše zajednice.

Šempeterska zajednica	4, 63, 95, 128
Idrijska zajednica	38
Črniška zajednica	39
Volitev podpredsednika	95
Postojna, Trnovo, Jelšane	128

Iz Zbora.

Obrambni odsek	38
Tajniško poročilo	38, 63
Sobratom	63
Skupščina	73, 110, 126
Sestanek duhovnikov	178
Za beatifikacijo škofa A. M. Slomška	179

Cerkveno = upravne zadeve.

Cerkvena vojna odškodnina	8, 97, 165
O urejevanju knjižnic	9, 24
Načrt nove cerkvene zakonodaje v Italiji	24
O orglah	48, 65
Iznajdljiv sobrat	49
Za cerkveno umetnost	49
Zakaj pišem o zvonovih	66, 77, 113
Stranski oltarji	76
Zvonovi	98, 132, 149
Članicam zadruga po vojni oškodovanih cerkva v Gorici	98, 132
Nove orgle v Grgarju	132
Naše vojno-odškodn. vprašanje v Trevižu	148
Pristojbina mrtve roke	150, 179—182
V obrambo naših cerkvenih zvonov	182

Temporalia nostra.

Kongrua	10
Društvo sv. Jožefa za duhovnike	49
Naš gmotni položaj	77
Prošnja zastran kongruvske fasije	99
Naše zdravilišče v Gradežu	100

Cerkvena glasba.

Kaj bo z našim cerkvenim petjem?	44
Šestnajst evharističnih pesmi	64
† Anton Foerster	65
Nove skladbe	164
Nekaj pojasnil k »Pritrkovavcu«	164
Slovenska cerkveno-glasbena literatura	76

Osebnosti

10, 26, 50, 67, 78, 100, 114, 133, 150, 166, 184.

Razgled po svetu

(priobčuje msgr. dr. Josip Ličan).

11—13, 26—28, 51—53, 67—68, 79—81, 100—103,
114—117, 133—134.

Književnost.

Molitvenik »Oče, budi volja Tvoja«	14
Štiri knjige o Mariji	14
Sonce in Senca	15
Pluvan Šime Križmanič iz Ježnja	15
Molitve za Markovo in križev teden	54
Jezusova oporoka	54
Misijonska prireditve	54
Voditelj voditeljem Marijinih družb	54
Azione Mariana	54
Italia antiblasfema	54
Naši molitveniki	117
Sveti Alojzij Gonzaga	118
San Luigi	119
Slovenski pritrkovavec	119, 135, 151
Novosti iz Kat. knjigarne v Gorici	166
Misijonski koledar za l. 1927.	166
Sv. Stanislav Kostka	184
Vzhodni slavospev	184

Razno.

K smrti Nj. Vel. kraljice zedinj. Italije	17
Reška škofija	10
Papež o gospodarskem in soc. problemu	13
Smotrno, načelno delo vodi do uspehov v politiki	13
Na okup!	28
Paberki iz nasprotnih listov	28
Silva rerum	31
Vesoljni zbor pravoslavne cerkve, Po pet- desetletnici smrti Garcia Morene, Mo- zesove »table« najdene, Protestantski romarji v Rimu, Za naravni preporod, Naša slika	32
Romanje v Lurd, Verske razmere na Ruskem, Usodna plesna dvorana, Proti darwinizmu	54—55
Pismo z Videmskega	56
Iz Istre	64
Drzni napadi na našo duhovščino v Istri	83
Politika in katoličani	103
Shod na Premu, Tirolia docet, Jezik v li- turgiji, Kipar	166—167

Urednikova listnica.

15, 56, 83, 104, 119, 135, 168, 184.

Upraviteljeva listnica.

16, 152.

Blagajnikova listnica.

136.

Dopisni kotichek Zborovega tajnika.

152.

KAJ NOVEGA?

KATOLIŠKA TISKARNA je natisnila tablico „ČEŠČENJE PRESV. REŠNJEGA TELESA,“ da se obesi v cerkvi.

Tablica je v bistvu takale:

	se moli	ura
	”	”
	”	”
	”	”
	”	”
	”	”
	”	”

V kolonah na levi strani se napiše dan, kdaj se bo ura molila, na primer, 1. nedelja v mesecu, 2. nedelja, na praznik Brezmadežne itd. Med besedami „se moli“ ter „ura“ se napiše številka. Tablice so na prodaj v „Katoliški knjigarni“ v Gorici, Via Carducci 2. Sama tablica stane 30 cent., v ličnem okvirju pa 5 do 10 lir.

Brata Abuja - Gorica
ulica sv. Antona 4

Zaloga vipavskih, briskih
- - - in istrskih vin. - - -

Urarnica in zlatarnica

L. BRAUNIZER

Gorica, Travnik 24. - Galanterije.

Zdravnik

Dr. France Jakončič

Gorica - Gosposka ulica št. 6

sprejema za notranje bolezni od 9-11, 3-4

Andrej Mavrič

Gorica, Gosposka ulica št. 3

Bogata izbira domačega in inozemskega sukna. — Velika izbira kožuhovin. Lastna krojačnica moških in ženskih oblek.

Dobro znana gostilna

„PRI MAKSU“

Izborna vino!

Terezija Petrovčič.

Naša
zavarovalnica

L'Union

se nahaja v Gorici
ulica Barzellini 2.

A. RAVNIK.

**Katoliška knjigarna
in devocionalnica -**
v Gorici - Gosposka ulica št. 2.

TEOD. HRIBAR

Največja izbira najfinejšega in
priprostega blaga za obleke. -

Ivan Temil - Gorica

Via Carducci 6 (prej Gosposka ul.)

Odlikovana brusilnica na električni
pogon. Nožarski predmeti, dišave itd.
Podružnica: Corso G. Verdi št. 40.

Moderna tvrdka
in skladišče cerkvenih predmetov

FRANC LEBAN

GORICA - VIA DUOMO št. 7

Priporoča preč. duhovščini že izdelane
cerkvene predmete, kakor: svečnike,
svetiljke, kelihe, moštrance, srebrne in
kovinaste itd. ♦♦♦♦♦♦♦♦ Popravljajo se že
rabljeni predmeti s pozlačevanjem in
posrebovanjem v ognju.

Delo solidno. Cene brez konkurence.

*Nikjer se ne kaže človeška sebičnost
tako kakor v gospodarstvu. Da pa rav-
no v gospodarstvo zanese krščansko
ljubezen, to je naloga našega združ-
ništva.*

Katoliška tiskarna
Gorica - Vrh Placute 18

Ali vršite zanjo propagando?

Ivan Kacin - Gorica

Piazza Tommaseo 29 (Placuta)

Tovarna orgel, harmonijev in glasovirjev.
Uglašuje, prenavlja, popravlja vse te instru-
mente. Jamstvo! Zahtevajte cenik. Prodaja
se tudi na obroke!

Zobozdravnik

Dr. LOJZ KRAIGHER

specialist za boleznj v ustih in na zobeh
sprejema

v Gorici, na Travniku šte. 20.

JOSIP LIPICER

izdelovatelj
cerkvenih posod, o-
rodja in lestencev

v Gorici

ulica Morelli šte. 17

Posrebuje je pozlačuje v
ognju in prenavlja stare
predmete po nizki ceni.

Na razpolago